

Τηλεόραση και πνευματική ζωή

/ [Αγιορείτικα](#)

Η Παγκόσμια Ημέρα Τηλεόρασης γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 21 Νοεμβρίου, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ που ελήφθη το 1996.

Στόχος της είναι να ενθαρρύνει τις ανταλλαγές τηλεοπτικών προγραμμάτων μεταξύ των χωρών και ιδιαίτερα εκείνων που σχετίζονται με την ειρήνη, την ασφάλεια, τον πολιτισμό την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Η ημερομηνία του εορτασμού επελέγη για να τιμήσει το Α Παγκόσμιο Φόρουμ Τηλεόρασης, που πραγματοποιήθηκε στις 21 και 22 Νοεμβρίου 1996 στην Νέα Υόρκη, με πρωτοβουλία του τότε γ.γ του ΟΗΕ Μπούτρος Γκάλι.

Με αφορμή την ημέρα παραθέτουμε ένα απόσπασμα από το βιβλίο του Βιργιλίου Βλαέσκου, “Διάλογοι περί τηλεοράσεως και πνευματικής ζωής με Αγιορείτες Πατέρες”, Θεσσαλονίκη 2011, όπου ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μεγίστης Μονής

Βατοπαιδίου, Αρχιμανδρίτης Εφραίμ συζητεί απαντά στα ερωτήματα για την τηλεόραση και την πνευματική ζωή.

Ερώτηση: Πώς βλάπτει η τηλεόραση στην πνευματική ζωή;

Απάντηση: Οι Άγιοι Πατέρες λένε ότι ο θάνατος εισέρχεται διά των θυρίδων, εννοώντας το θάνατο της ψυχής που τον γεννά η αμαρτία, που εισέρχεται στην ψυχή από τις πέντε αισθήσεις, την όραση, την ακοή, την όσφρηση, την αφή και τη γεύση. Γι' αυτό και όλη η σπουδή της ορθοδόξου ασκητικής πράξεως έγκειται στη λογοποίηση των αισθήσεων, δηλαδή οι αισθήσεις πρέπει να λειτουργούν κάτω από την πρυτάνευση της λογικής και του λόγου με την ευρύτερη σημασιολογική του έννοια ως σκοπού. Π.χ. τρώμε για να ζούμε, δεν ζούμε για να τρώμε. Το πρώτο είναι ικανοποίηση μιας βιολογικής ανάγκης, το δεύτερο είναι ικανοποίηση της επιθυμίας, όπου γίνεται πλέον σκοπός η ηδονή. Ο Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος μας παρουσιάζει στην Α' Καθολική του Επιστολή με τρεις απλές αλλά περιεκτικές έννοιες τι σημαίνει κόσμος, εννοώντας το κοσμικό φρόνημα, που αναλύεται στην επιθυμία των οφθαλμών, στην επιθυμία των ηδονών και στην αλαζονεία του βίου.

Σήμερα η τηλεόραση προσπαθεί με κάθε σπουδή να δώσει θεάματα που ικανοποιούν το κοσμικό φρόνημα, διότι οι περισσότεροι των ανθρώπων αρέσκονται να ζουν κοσμικά, δηλαδή μακριά από το Θεό και την τήρηση των εντολών Του, που βγάζει στον αγιασμό και τη θέωση. Προτιμούν την ύλη αντί το πνεύμα, την πρόσκαιρη απόλαυση των αισθήσεων αντί της θείας αιωνιότητος και της μεθέξεως του Θεού που είναι εφικτή απ' αυτή τη ζωή.

Έτσι η τηλεόραση εκθέτει ο,τι μπορεί να ικανοποιήσει την ανθρώπινη περιέργεια

(επιθυμία των οφθαλμών), με απώτερο σκοπό την σωματική ανάπαυση (επιθυμία των ηδονών), την απόλαυση, την ηδυπάθεια και την σαρκική ηδονή, που τελικά καταλήγει στην (αλαζονεία του βίου), την έπαρση, την φυσίωση, τον επεκτατισμό, την αρπαγή, την κατάχρηση και τελικά το φόνο του συνανθρώπου, που είναι ο έσχατος βαθμός ικανοποιήσεως του εγωϊστικού αισθήματος της επικρατήσεως και της κυριαρχίας.

Γι' αυτό η τηλεόραση προβάλλει κατά το πλείστον έργα με αισθησιακές πορνικές εικόνες, βία και έγκλημα.

Ως εκ τούτου η διάνοια του ανθρώπου μετεωρίζεται συνέχεια σε πράγματα κακά και αισχρά, διότι ο άνθρωπος σήμερα είναι πολλές ώρες στην τηλεόραση ή στο computer με το internet. Βλέπει συνέχεια διάφορα πράγματα ανήθικα και συνεχώς μολύνεται ο νους του. Και καθώς μολύνεται ο νους του, δυστυχεί ο άνθρωπος. Διότι μολυνόμενος ο νους, φεύγει από τον Θεό.

Ερώτηση: Γιατί η τηλεόραση έχει τόσο δύναμη;

Απάντηση: Έχει δύναμη, γιατί σήμερα υπάρχει η ψυχολογική ανάγκη του ανθρώπου να ξεσκάσει κάπου, και το πιο εύκολο ξέσκασμα είναι η τηλεόραση. Βλέπετε, επειδή είναι φτηνή η τηλεόραση, με λίγα χρήματα την παίρνεις, παίρνεις κινηματογράφο στο σπίτι σου. Και επειδή δεν έχουν διάθεση πνευματική οι άνθρωποι σήμερα, θέλουν να ξεσκάνε σ' αυτά τα πράγματα, στην κινητή εικόνα. Και η κινητή εικόνα που προβάλλει η τηλεόραση κάνει πολλή ζημιά στον άνθρωπο. Πάρα πολύ μεγάλη ζημιά. Και αλλοιώνει τον νου του ανθρώπου. Τον καταστρέφει τον άνθρωπο σήμερα. Οι περισσότεροι άνθρωποι σήμερα βλέπουνε άσχημες ταινίες, παίρνουνε πορνοταινίες, βιντεοκασσέτες, ανήθικα έργα συνέχεια, και μολύνονται και καταστρέφονται.

Ερώτηση: Τι ρόλο μπορεί να έχει η τηλεόραση στη δημιουργία μίας συλλογικής συνειδήσεως;

Απάντηση: Τήν τηλεόραση σήμερα την εξουσιάζουν οι ισχυροί της γης, και οι σκοτεινές δυνάμεις την εκμεταλλεύονται για την παγκοσμιοποίηση. Θέλουν να κάνουν τους ανθρώπους να σκέφτονται όλοι το ίδιο. Τους κάνουν πλύση εγκεφάλου, ώστε το μαύρο να το βλέπουν άσπρο και αντίστροφα, και κυρίως κατά βούληση αυτών των υπερεθνικών κέντρων εξουσίας που ελέγχουν οικονομικά τα κανάλια.

Εξάλλου με την κατάργηση των ηθών, που προβάλλει έμπρακτα η τηλεόραση σαν αξία, συνεχώς αποπροσανατολίζουν τους ανθρώπους από τις πνευματικές τους παραδόσεις και από τα εθνικά τους ιδεώδη. Θέλουν τους ανθρώπους να γίνουν

σάρκες, να μη σκέπτονται τίποτα πνευματικό. Σήμερα, βλέπετε, τα περισσότερα έργα δεν έχουν πνευματικό περιεχόμενο, που προβάλλει την αρετή και καλλιεργεί το ήθος. Οι ηθοποιοί στην πλειονότητα τους είναι ηθοκλάστες και όχι ηθοποιοί. Τα έργα είναι περίπου τα ίδια σ' όλον τον κόσμο. Και αυτό γίνεται για να αποπροσωποποιηθεί ο άνθρωπος. Νά πάψει να είναι πρόσωπο. Κι' αυτό είναι ένα σύνθημα των σκοτεινών δυνάμεων σ' όλη τη γη.

Ερώτηση: Η τηλεόραση οδηγεί τον άνθρωπο στην αμαρτωλή κατάσταση;

Απάντηση: Βέβαια τον οδηγεί. Διότι αμαρτάνει ο νους του βλέποντας κακά έργα. Είναι πολύ εύκολο ο άνθρωπος σήμερα, ενώ κάθεται στο δωμάτιο του, να βλέπει όλα τα αισχρά πράγματα που επιθυμεί ο νους να τα βλέπει. Και οπωσδήποτε ερεθίζεται και υποχωρεί έμπρακτα στις αμαρτίες.

Ερώτηση: Η τηλεόραση τρέφει τα πάθη;

Απάντηση: Και βέβαια τρέφει τα πάθη. Ιδιαίτερα τα σαρκικά πάθη τα τρέφει πάρα πολύ. Διότι ερεθίζεται ο άνθρωπος και μετά ενδίδει στις σαρκικές ορέξεις και πάθη. Και όπως ξέρουμε η ηθική κατάσταση είναι προϋπόθεση πνευματικής ζωής. Αν ο άνθρωπος δεν έχει ηθική καθαρότητα, δεν μπορεί να έχει χάρη Θεού. Είναι αδύνατο, ο,τι κι αν κάνει. Και να εκκλησιάζεται, και να προσεύχεται, αν δεν αγωνίζεται για την ηθική καθαρότητα, δεν κάνει τίποτα. Κάνει μία τρύπα στο νερό.

Ερώτηση: Η τηλεόραση δεν προσφέρει μία ζωντανή πραγματικότητα, μία επικοινωνία;

Απάντηση: Ναι. Η σημερινή τηλεόραση προσφέρει μία ζωντανή αμαρτωλή πραγματικότητα. Εάν προσέφερε μία ζωντανή πνευματική πραγματικότητα, θα ήταν ένα πολύ καλό μέσο σήμερα, για να πνευματικοποιηθεί ο άνθρωπος. Δυστυχώς είναι δύσκολο να βρεις τέτοια κανάλια προβολής πνευματικών θεμάτων. Εδώ στη Θεσσαλονίκη υπάρχει μόνο μία τηλεόραση, ο τηλεοπτικός σταθμός που λέγεται 4Ε, που οπωσδήποτε μεταδίδει πνευματικά πράγματα και ωφελεί τον άνθρωπο. Αυτός όμως είναι ένας στους εκατό, στους χίλιους.

Ερώτηση: Δέν μπορεί να έχει την διάκριση ο άνθρωπος, να βλέπει μόνον ο,τι είναι καλό;

Απάντηση: Δυστυχώς δεν έχει διάκριση. Παρόλο που η τηλεόραση έχει ένα κουμπί που ανοίγει και που κλείνει, ο άνθρωπος αν το ανοίξει, μετά φέρεται δαιμονικά. Η δαιμονική ενέργεια έρχεται πάνω του και τον προσελκύει, και αντί να δει τις ειδήσεις μόνο, βλέπει κι άλλα έργα και μένει μέχρι... Αφήνω ότι και ούτε τις ειδήσεις πρέπει να βλέπει. Αυτό συνιστούσε ο μακαριστός Γέροντας Παΐσιος. Ούτε

και τις ειδήσεις! Ο δε σύγχρονος αγιορείτης Άγιος Σιλουανός, που κοιμήθηκε το 1938, τότε που δεν υπήρχαν τηλεοράσεις αλλά μόνο τα έντυπα, έλεγε, ότι οποίος θέλει να βρει προσευχή -εννοώντας καθαρή καρδιακή προσευχή- δεν πρέπει να διαβάζει εφημερίδες και περιοδικά, γιατί του φέρνουν μετεωρισμό στην προσευχή. Τι θα έλεγε σήμερα άραγε, αν ζούσε στον αιώνα της κινητής τηλεθέασης, και δη της παναμαρτωλής, όσον αφορά την σημασία της σε βάρος της προσπάθειας του κάθε χριστιανού για την καθαρή προσευχή; Τήν κατάσταση του κόσμου ο προσευχόμενος άνθρωπος -κατά τον μέγα Άγιο Σιλουανό- την αισθάνεται με πληροφορία στην καρδιά που του δίδει ο Θεός και έτσι προσεύχεται με πόνο για όλο τον κόσμο, χωρίς να χρειάζεται να ακούει η να βλέπει ειδήσεις.

Υπάρχουν άνθρωποι σήμερα, που μου λένε, ότι κάθονται με τις ώρες μπροστά στην τηλεόραση, και ο άντρας και η γυναίκα, χωρίς να μιλουν μεταξύ τους καθόλου οι σύζυγοι. Άλλος πέντε ώρες, άλλος οχτώ ώρες! Υπάρχουν παιδιά σήμερα που, ιδιαίτερα όταν έχουν διακοπές, βλέπουν δέκα με δώδεκα ώρες τηλεόραση. Είναι μιά δαιμονική κατάσταση. Και να έβλεπαν έργα σωστά και να ωφελούνταν; Βλάπτονται συνέχεια. Ακόμα κι αυτά τα Μίκυ Μάους που βλέπαμε όταν ήμασταν μικροί, τώρα είναι δαιμονικά κι αυτά. Δέν είναι απλά. Δέν δείχνουν τον αλτρουϊσμό, τη φιλαδελφία, την αγάπη, που έδειχναν παλιά. Τώρα δείχνουν τη σατανική έφοδο. Διδάσκουν το μίσος, τη μνησικακία, τον φόνο. Υπερέχει ο άνθρωπος ο οποίος σκοτώνει εύκολα. Αυτός είναι ο τύπος του ανθρώπου των παιδικών έργων.

Ερώτηση: Νομίζετε πως η τηλεόραση μπορεί να δημιουργήσει μία νέα θρησκεία;

Απάντηση: Νέα θρησκεία δεν δημιουργεί, αλλά δημιουργεί μία νέα αμαρτωλή κατάσταση. Ο άνθρωπος καθηλώνεται εκεί και δεν μπορεί να κάνει τίποτε. Οπωσδήποτε, όταν στον άνθρωπο γίνει έξις η αμαρτωλή κατάσταση, που σε αυτό συμβάλλει κατά πολύ η τηλεόραση, δεν μπορεί να θυμηθεί τον Θεό και να θέλει να κοινωνήσει με τον Θεό.

Ερώτηση: Μήπως η στάση μας ως προς την τηλεόραση ομοιάζει με θρησκευτική στάση;

Απάντηση: Πράγματι, είναι φανατική, όπως ένας που θρησκεύει με όλο του το είναι. Αντί να θρησκεύει με όλο του το είναι, αγαπά την τηλεόραση. Γι' αυτό σήμερα έχουν και τις κινητές τηλεοράσεις, που τις παίρνουν μαζί, τις έχουν στα αυτοκίνητα, τις έχουν στα αεροπλάνα. Δηλαδή ο άνθρωπος θέλει συνέχεια να βλέπει, να βλέπει. Είναι πάθος μεγάλο. Διότι ο άνθρωπος που δεν βλέπει τον Θεό, συνέχεια έχει την περιέργεια να βλέπει διάφορα πράγματα.

Ερώτηση: Πώς μπορεί να το αποφύγει αυτό;

Απάντηση: Αν ο άνθρωπος ζει πραγματικά την Χάρη του Αγίου Πνεύματος, τότε αυτά δεν τα θέλει. Πρέπει να ζει την Χάρη του Θεού όμως. Αυτό είναι και δύσκολο, και το βρίσκεις πολύ δύσκολα σήμερα.

Ερώτηση: Η οθόνη της τηλεόρασης είναι σαν ένα παράθυρο προς μια φαινομενική πραγματικότητα. Για να ζήσουμε την πνευματική πραγματικότητα, ποιό μπορεί να είναι το παράθυρο;

Απάντηση: Πρέπει κατ' αρχήν να προσπαθήσουμε να βοηθήσουμε τους ανθρώπους να είναι κοντά στον Θεό, να αγωνίζονται την πνευματική ζωή. Έτσι θα μπορέσουν, θα τους βοηθήσει ο Θεός, να έχουν διάκριση στο τι πρέπει να κάνουν. Το πρώτο είναι αυτό. Το δεύτερο είναι να προσπαθήσουμε εμείς, να επηρεάσουμε

καταστάσεις, ώστε να ιδρυθούν τηλεοράσεις που να έχουν πνευματικές βάσεις. Να ευαισθητοποιηθεί η Εκκλησία να κάνει τηλεόραση που να εκπέμπει καλά έργα. Αυτό είναι ένα αντίδοτο σε αυτό το θάνατο που επέρχεται από την τηλεόραση με τα κακά έργα. Εμείς προσπαθούμε να πείσουμε και ανθρώπους και την Εκκλησία.

Ευτυχώς εδώ στην Θεσσαλονίκη, όπως σας είπα, ενισχύουμε κι εμείς αυτή την τηλεόραση, το 4Ε, με εκδηλώσεις που κάνουμε, με τις ομιλίες του γέροντός μας, και όσο μπορούμε και οικονομικά. Προσπαθούμε να ενισχύουμε αυτή την τηλεόραση, γιατί έποικοδομεί πολλές ψυχές ανθρώπων... Διότι, να πούμε σήμερα στον κόσμο να μη βλέπει τηλεόραση, είναι κάτι ανέφικτο. Είναι σαν να ρίχνουμε αυγά στον τοίχο. Πάντως η Εκκλησία πρέπει να ευαισθητοποιηθεί... Σήμερα δυστυχώς είναι τέτοια τα δεδομένα της κοινωνίας, που δεν μπορεί ο άνθρωπος χωρίς τηλεόραση. Είναι αδύνατον. Κι εγώ βέβαια συστήνω, όπως σας είπα, «έξω η τηλεόραση». Μερικοί άμα το ακούνε, ειδικά στις οικογένειες το απαιτούν τα παιδιά, λένε «δεν μπορούμε, θέλουμε τηλεόραση». Και παρά να τσακώνεται κάποιος με την οικογένεια του, έχει τηλεόραση. Δυστυχώς σήμερα όχι μόνο δεν υπάρχει σπίτι χωρίς τηλεόραση, αλλά υπάρχει σε κάθε δωμάτιο του σπιτιού και από μία τηλεόραση. Αυτό είναι το απελπιστικό, το οποίο προκαλεί μία απόγνωση σήμερα. Ένα σπίτι με πέντε δωμάτια έχει πέντε τηλεοράσεις.

Ερώτηση: Ποιά είναι η προσφορά της Εκκλησίας στον άνθρωπο απέναντι σε αυτό που του προσφέρει η τηλεόραση;

Απάντηση: Η Εκκλησία πρέπει να προσπαθεί να πείσει τα τέκνα της να φεύγουν από την αμαρτία. Και όταν πειστούν πραγματικά να φεύγουν από την αμαρτία, τότε ξεφεύγουν και από την τηλεόραση.

Ξέχασα να σας πω ότι ένας άλλος πρακτικός τρόπος είναι να έχουν τηλεόραση που έχει βίντεο, και να παίρνουν καλές βιντεοκασσέτες στην οικογένεια και στα παιδιά. Να δείχνουν μόνο από το βίντεο. Να κατηχηθεί ο κόσμος από την Εκκλησία, δηλαδή να καταλάβει, πως δεν πρέπει να έχει αυτές τις δορυφορικές αντένες, που παίρνουν όλα τα παλιοέργα, τα κακά έργα. Έτσι θα μετριαστεί το κακό... Πρέπει να αναλάβει μία εκστρατεία η Εκκλησία, για να ευαισθητοποιηθεί ο άνθρωπος ότι η τηλεόραση φθείρει. Και πολύ καλά κάνετε εσείς, που κάνετε αυτή την εκστρατεία τώρα εναντίον της κακής τηλεοράσεως. Στην ουσία εσείς δεν είστε εναντίον της τηλεοράσεως. Είστε εναντίον των κακών έργων που μεταδίδει η τηλεόραση. Και δυστυχώς σήμερα στην πλειοψηφία μόνο κακά έργα μεταδίδει.

Ερώτηση: Μπορείτε τώρα να μας πείτε κάποια λόγια για την αγάπη και τη χαρά που μας προσφέρει η Εκκλησία; Εν τούτοις μας ελκύει η τηλεόραση...

Απάντηση: Σήμερα δυστυχώς ο άνθρωπος δεν αγωνίζεται σωστά. Έχει λησμονήσει τους καρπούς του Αγίου Πνεύματος που είναι, όπως είπατε, η αγάπη, η χαρά, η ειρήνη, η πραότητα, η αγαθοσύνη, η μακροθυμία. Και οπωσδήποτε πηγαίνει όπως ο άσωτος Υιός «εις χώραν μακράν» και τρέφεται με τα ξυλοκέρατα της αμαρτίας. Γι' αυτό και η Εκκλησία είναι η μόνη Μητέρα μας, η μόνη Τροφός, η μόνη Κιβωτός. Όταν προσέλθουμε στην Εκκλησία, οπωσδήποτε θα έχουμε να απολαύσουμε τις Χάρες του Αγίου Πνεύματος. Ο άνθρωπος αυτά ζητάει κατ' ουσίαν, αλλά πολλές φορές πηγαίνει σε λανθασμένο δρόμο για να τα ζητήσει. Γι' αυτό, βλέπετε, όταν τελειώσει κάποιος χρόνος και έρχεται ο νέος χρόνος, στέλνουμε κάρτες ευχετήριες και λέμε «χρόνια πολλά, ευτυχισμένος ο καινούριος χρόνος, με χαρά...» και τα λοιπά. Δηλαδή, όλοι οι άνθρωποι ποθούν τη χαρά, αλλά ελάχιστοι τη βρίσκουν, διότι ελάχιστοι βαδίζουν το δρόμο της Εκκλησίας, το δρόμο του Χριστού, το δρόμο που βάδισαν οι Άγιοι της Εκκλησίας μας, οι οποίοι μας παρέδωσαν τον τρόπο ζωής που πρέπει και εμείς να βαδίσουμε.

Η ελπίδα του ανθρώπου σήμερα είναι στα υλικά αγαθά, και παρόλο που κολυμπάει στα υλικά αγαθά, εντούτοις δεν έχει χαρά και ευτυχία, διότι είναι μακριά από τον Θεό. Όταν ο Θεός είναι έξω από την καρδιά μας, έξω από το σπίτι μας, τότε υπάρχει ένα σκότος, ένα έρεβος, μία δυστυχία άκρα, και τότε ο άνθρωπος δεν ευχαριστείται με τη ζωή του, μάλλον δε απελπίζεται, μάλλον δε θέλει να αμαρτάνει συνεχώς. Γι' αυτό σήμερα υπάρχει αυτή η τρομοκρατία η γενική, και υπάρχει αυτή η διάθεση να σκοτώνουν τους ανθρώπους. Διότι, αν υπήρχε ο Θεός μέσα στις καρδιές τους, θα σκότωναν ανθρώπους; Ασφαλώς όχι.

Ο άνθρωπος σήμερα αφίσταται από τον Θεό. Γι' αυτό κι' εμείς σαν Όρθόδοξη Εκκλησία -είναι μεγάλος ο ρόλος μας, είναι μεγάλη η ευθύνη μας- οφείλουμε να πείσουμε τους ανθρώπους με τη ζωή μας, να έρθουν κοντά στο Θεό, διότι ο Θεός γνωρίζεται εν τη Ορθοδόξω Εκκλησία. Τα άλλα όλα είναι παραμύθια. Η αλήθεια είναι μία και δεν υπάρχει 50% εδώ και 50% εκεί και 30% άλλου. Η αλήθεια είναι μία, ολοκληρωμένη. Ακριβώς η αλήθεια είναι στην θεία Αποκάλυψη, και όπως μας λένε σήμερα πολλοί που έρχονται από τις διάφορες Δυτικές «Εκκλησίες» -έρχονται πολλοί εδώ στο Άγιον Όρος και βλέπουν την Ορθόδοξη παράδοση- λένε, ότι την αλήθεια που έφερε ο Χριστός την έχετε εσείς οι Ορθόδοξοι, οι οποίοι την κρατείτε. Άρα λοιπόν εμείς διακηρύττουμε σαν Ορθόδοξοι μοναχοί και σαν αγιορείτες μοναχοί, ότι βιώνεται ο Θεός μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Γι' αυτό ευτυχισμένος ο άνθρωπος εκείνος που θέλει να βιώσει την αλήθεια ως πραγματικό και ζωντανό και υγιές μέλος της Ορθοδόξου Εκκλησίας..

Πηγή: vatopedi.gr